

Prezentarea și analiza sistemului de gestionare a deșeurilor în mediul rural, conform contractului de delegare, încheiat între Asociația ECO-SEPSI și TEGA S.A.

Sistemul de gestionare a deșeurilor reglementat prin contractul nr. 4/2009 precum și modificările ulterioare, include:

- Golirea unei pubele cu capacitatea 120 litri o dată pe săptămână (3,5 lei/persoană - tarif lunar);
- În cazul gospodăriilor compuse din cel puțin două persoane situate într-o rază de 35 km față de municipiul Sfântu Gheorghe darea în comodat a unei pubele;
- Transportul deșeurilor preplătite (2,5 lei/sac) pentru deșeurile menajere care nu încap într-o pubele cu capacitatea de 120 de litri;
- Amplasarea recipientelor selective în zonele publice și golirea gratuită a acestora în fiecare două săptămâni;
- Degajare deșeurilor voluminoase, gratuit de două ori pe an;
- Transportarea cu regularitate săptămânală a deșeurilor de la persoane juridice și instituții sau la solicitare (70 lei/mc), asigurarea vânzării sau închirierii containerului sau pubelei potrivite cantității de deșeu produs;
- Transportarea gratuită a deșeurilor valorificabile de la persoane juridice/instituții;
- Asigurarea containerului de 4 sau 7 mc la cerere pentru deșeuri din demolări sau pentru deșeuri nevalorificabile în cantități mari;

Serviciul se prestează în baza contractului încheiat cu familie/persoane juridice/instituții.

În cazul în care nu există contract sau furnizorul a desfăcut contractul din cauza restanțelor repetate, administrația publică locală achită în locul familiei, la intervale de 3 luni, tariful de transport deșeuri.

Administrația publică locală instituie taxe speciale, amenzi, pentru achitarea serviciilor, sau constituie fond în BVC.

Avantajele sistemului utilizat

- Asigurarea posibilității acoperirii în proporție de 100% a populației în conformitate cu cerințele programului proiectului județean de gestionare a deșeurilor.
- Prestează servicii de gestionare a deșeurilor, indiferent de locație la același tarif.
- Asigură soluționarea problemelor legate de gestionarea deșeurilor, conform cu toate reglementările legale în vigoare.
- Au fost create 85 locuri de muncă, angajându-se 74 persoane din mediu rural.

Anomalii observate în funcționarea sistemului

- Scăderea continuă a numărului clienților. Între 2010 și 2012, în mediul rural numărul de clienți a scăzut cu 1964 persoane, de la 58.984 la 57.020. Calculând cu tariful actual aceasta crează o scădere a veniturilor anuale cu 82.488 lei.
- Gradul de contractare raportat la datele din recensământ este mic.
În cazul populației din mediul rural au fost înregistrate 94.699 de persoane din care numai 61.458 au contract, mai puțin de 65%.
- Numărul restanțierilor se află în creștere continuă, în așa măsură încât fenomenul nu mai poate fi controlat prin darea lor în judecată. La sfârșitul lui iulie 2012, 7495 de familii rurale (29,2 % din totalul contractelor) au restanțe ce depășesc 45 de zile, caz în care operatorul are dreptul de a rezilia contractul. La 1701 de familii sumele datorate depășesc 100 lei. Dintre acestea 426 au fost date în judecată.
- Administrațiile publice locale se folosesc doar parțial de competențele legale pentru reglementarea serviciilor și impunerea respectării regulilor. Legea 51/2006 Art. 47 privind serviciile publice împuternicește administrațiile publice locale să aplice amenzi de 500-1000 lei persoanelor care nu încheie contract sau care nu plătesc la timp. Legea 211/2011 Articolele 14,17,22 și 31 prevăd și alte competențe în aplicarea sancțiunilor în caz de contravenții legate de colectarea selectivă a deșeurilor.
- Din cauza nivelului scăzut de colectare selectivă, localitățile plătesc taxa către AFM, deși numărul punctelor de colectare este mare. Punctele de colectare există în fiecare localitate, cu excepția unui sat mic. Dotarea lor cu containere este după cum urmează: 454 buc. pentru plastic, 71 buc. pentru hârtie, 40 buc. pentru sticlă.
- Din cauza unor factori decisivi în formarea prețurilor (de ex. prețul combustibilului), tarifele practicate nu acoperă costurile. Transportul deșeurilor în mediul rural produce pierderi pe care le finanțează locuitorii din Sfântu Gheorghe. Între 2009 și 2012, prețul petrolului s-a majorat cu 60%. Având în vedere necesarul anual de combustibil de 300.000 de litri, putem vorbi de un cost suplimentar de 513.000 lei. În 2011, transportul deșeurilor rurale a cauzat pierderi în valoare de 631.909 lei. În primele 7 luni ale anului 2012, pierderile au însumat 887.369 lei.
- Tarifele actuale de transportarea deșeurilor favorizează firmele și instituțiile pentru care tariful real ar fi 129 lei/mc față de 70 lei/mc, tariful actual.

Actiuni corective posibile

1. Punerea în aplicare a taxelor locale în loc de tarife contractuale

Avantaje: Ar crește posibilitatea de a încasa sumele datorate și numărul de persoane plătitoare. Ar scade costurile pe persoană.

Dezavantaje: Efortul depus de către administrațiile publice locale ar crește, iar cei 36 agenți rurali ar fi disponibilizați.

2. Actualizarea tarifelor în funcție de rata inflației (actualmente, prețul real este de 5,8 lei cu 61.458 de persoane contractante) fără măsuri complementare

Avantaje: Temporar serviciul poate deveni profitabil;

Dezavantaje: Persoanele care au încheiat contracte și unitățile administrativ teritoriale plătesc prestațiile și în locul celor care nu au încheiat contract, transportul deșeurilor depuse ilegal o plătesc tot unitățile administrativ teritoriale. Scăderea ratei de încasare va continua.

3. Pachet de măsuri complexe

a. Majorarea tarifelor pentru firme și persoane din mediul rural începând cu 01.01.2013 la 75.000 (echivalând aproximativ un procent de contractare de 80 %), respectiv majorarea numărului de contractanți prin măsuri administrative. Și clienții din localitățile aflate la distanță mai mare de 35 de km, primesc pubele de 120 de litri. Prețul sacilor preplătiți se majorează la 6 lei. Astfel tariful pe persoană pe luna ar ajunge la 5 lei, respectiv 129 lei/m³ în cazul firmelor. Valoarea facturii poate fi redusă cu 0,8 lei pentru fiecare kilogram de PET, 0,2 lei pentru fiecare kilogram de hârtie respectiv 0,3 lei pentru fiecare kilogram de sticlă predată. Instituirea unei garanții egale cu valoarea facturii pe 2 luni.

b. Fiecare administrație publică locală introduce taxă specială sau amendează non contractanții, rezolvă problema finanțării transportului de deșuri a familiilor dezavantajate; totodată ajută prestatorii în incasarea restanțelor și sprijină inițiativele de colectre selectivă și compostare în gospodării a deșeurilor biodegradabile.

c. Crearea de filiale cu personalitate juridică cu contabilitate proprie prin cooptarea orașelor, până la inițializarea proiectului de gospodărire a deșeurilor.

Avantaje: Pe termen lung, prestarea serviciului ar fi profitabilă și acoperă întreaga populație; problema deșeurilor depozitate ilegal se poate soluționa. Colectarea selectivă se încurajează prin metode financiare.

Dezavantaje: Deși scumpirea nu este mare, poate cauza probleme la încasarea banilor. Administrațiile publice locale trebuie să fie pregătite să oblige neplătitorii de taxe/amenzi să presteze munca în folosul comunității. Totodată trebuie să asigure suport financiar pentru familiile dezavantajate.

Dintre cele trei variante prezentate mai sus, prima și a treia au potențial de realizare și viabilitate. Dintre acestea trebuie aleasă varianta care se va introduce începând cu ianuarie 2013.

12. septembrie 2012.

Tóth-Birtan Csaba

director executiv

